

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Міністерство освіти і науки України

Український державний університет залізничного транспорту

ННЦГО

Кафедра: **Філософії та соціології**

Назва освітньої компоненти: **Психологія та соціологія**

Код та назва спеціальності: **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

Назва освітньої програми: **Управління фінансами, банківська справа та страхування**

Рівень освіти: **Перший (Бакалаврський)**

Форма навчання: **Денна/Заочна**

Курс **3** / Семестр: **5**

Кількість кредитів ЄКТС: **3,0 (90 годин)**

Форма підсумкового контролю: **Залік**

Розробник програми:

Толстов Іван Вікторович, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії та соціології

2 ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Галузь знань: **07 Управління та адміністрування**

Обов'язкова / Вибіркова: **Обов'язкова**

Курс: **3** / Семестр: **5** Загальний обсяг курсу: **90 годин** (3 кредити ЄКТС)

Обсяг контактних годин: 30 годин (Лекції: 15 год, Семінари: 15 год)

Обсяг самостійної роботи: 60 год.

3 ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

ПІБ викладача: **Толстов Іван Вікторович** (кандидат філософських наук, доцент)

Контактна інформація (email, телефон, кабінет): +38 (097) 53 47 031;

e-mail: tolstov@kart.edu.ua; ауд. 319-321, 3 корпус

Час консультацій: 14.00-15.00 (Понеділок, Середа)

Форми зв'язку: **Zoom** (ідентифікатор конференції 906 800 9724 код доступу: 787002)

4 МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Формування у майбутніх фахівців фінансового сектору системи знань про психологічні закономірності поведінки особистості та соціальні механізми функціонування суспільства для ефективного управління фінансами, комунікації з клієнтами та роботи в команді. Завдання:

1. Вивчення основних психічних процесів та індивідуальних властивостей людини в контексті економічної поведінки.
2. Оволодіння навичками ефективної комунікації та управління конфліктами в професійній діяльності.
3. Аналіз соціальної структури суспільства та стратифікації як базису для розуміння фінансових систем.
4. Дослідження соціальних інститутів та процесів соціалізації особистості.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ Відповідно до Освітньої програми спеціальності 072: **Інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування.

Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК01:** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- **ЗК02:** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК03.** Здатність планувати та управляти часом.
- **ЗК07.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- **ЗК09:** Здатність бути критичним і самокритичним.
- **ЗК10:** Здатність працювати у команді.
- **ЗК11:** Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- **ЗК12** Здатність працювати автономно.
- **ЗК13.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- **ЗК14.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- **ЗК15.** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетенції

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

6. ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Українська мова за професійним спрямуванням, Історія України та української культури, Політична економія, Вступ до фаху.

7. ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Менеджмент, Маркетинг, Економіка праці та соціально-трудова відносини, Персональні фінанси.

8. ВІДПОВІДНІСТЬ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Освітня компонента сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку:

- **SDG 4: Якісна освіта.**

Опис реалізації: Курс спрямований на постійне навчання та самовдосконалення, розвиток творчої ініціативи та самостійності, що є ключовими елементами якісної освіти та навчання впродовж життя.

- **SDG 16: Мир, справедливість та сильні інститути.**

Опис реалізації: дисципліна спрямована на формування у студентів розуміння соціально-психологічних механізмів взаємодії людей, ролі соціальних інституцій та принципів справедливості у сучасному суспільстві. У межах курсу розглядаються психологічні аспекти міжособистісної комунікації, конфліктів, соціальних норм і цінностей, а також соціологічні підходи до аналізу функціонування держави, права та громадянського суспільства.

9 ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ЗМІСТ)

Модуль 1. Психологія особистості та професійної взаємодії

Тема 1. Предмет психології. Психічні процеси та стани. Специфіка економічної психології.

Тема 2. Психологія особистості. Темперамент, характер, здібності. Психологічні типи фінансових менеджерів та інвесторів.

Тема 3. Психологія спілкування та впливу. Техніки ефективної комунікації. Психологія прийняття фінансових рішень в умовах невизначеності.

Тема 4. Конфлікти та саморегуляція. Управління конфліктами у банківській сфері. Стресостійкість фахівця в умовах воєнного стану.

Модуль 2. Соціологія суспільства та соціальних інститутів

Тема 5. Соціологія як наука. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація та фінансова нерівність.

Тема 6. Соціологія особистості та соціалізація. Соціальні статуси та ролі у фінансових організаціях.

Тема 7. Соціальні інститути. Сім'я, освіта, економіка. Соціологічні дослідження ринку фінансових послуг.

Тема 8. Сучасне суспільство та виклики. Соціологія культури та молоді. Євроінтеграція та інклюзія у повоєнному відновленні України.

10. ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1. Основи психічної діяльності людини
2. Психологічний практикум: аналіз типів темпераменту для професійного відбору.
3. Тренінг комунікативної компетентності у роботі з клієнтами банку.
4. Розв'язання кейсів з управління конфліктами у трудовому колективі.
5. Генеза та історія розвитку соціології як науки
6. Семінар-дискусія: «Соціальна стратифікація України та середній клас».
7. Аналіз соціологічних опитувань щодо довіри до фінансових установ.
8. Глобальні проблеми та способи їхнього вирішення

12. САМОСТІЙНА РОБОТА (60 год.)

Опрацювання теоретичного матеріалу в Moodle – 30 год.

Підготовка есе: «Психологія інвестора: раціональність vs емоції» – 15 год.

Виконання індивідуального проекту: «Соціальний портрет сучасного українського вкладника» – 15 год.

13 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ДЕННА/ЗАОЧНА ФОРМА)

№ тиж.	Тема	Лекції, год	Семінари/Практичні, год	Самостійна робота, год	Всього, год
1	Тема 1. Психологія як наука. Предмет психології. Психіка та свідомість. Специфіка економічної психології.	2/2	0	4/4	6/6
2	Семінар 1. Методи самопізнання та аналізу особистості фінансового фахівця.	0	2	4/6	6/6
3	Тема 2. Когнітивна сфера та особистість. Пам'ять, увага та мислення в професійній діяльності. Психологічні типи інвесторів.	2	0	4/6	6/6
4	Семінар 2. Практикум: Розвиток когнітивних навичок для прийняття фінансових рішень.	0	2/2	4/4	6/6
5	Тема 3. Спілкування та конфлікти. Техніки впливу. Управління конфліктами у банківському та страховому секторах.	2/2	0	4/4	6/6
6	Семінар 3. Тренінг стресостійкості та	0	2/2	4/4	6/6

	саморегуляції в умовах воєнного стану.				
7	Модульний контроль №1. Тестування з психології. Консультація.	1	1	4/6	6/6
8	Тема 4. Соціологія як наука. Соціальна структура суспільства. Стратифікація та фінансова нерівність.	2/2	0	4/4	6/6
9	Семінар 4. Аналіз соціальної мобільності та стратифікаційної моделі України.	0	2/2	4/4	6/6
10	Тема 5. Соціологія особистості. Соціалізація, статуси та ролі. Етична поведінка фінансиста.	2	0	4/6	6/6
11	Семінар 5. Соціологічні методи дослідження ринку фінансових послуг.	0	2/2	4/4	6/6
12	Тема 6. Соціальні інститути та культура. Родина, освіта та економіка як інститути. Соціологія молоді та цифрова культура.	2/2	0	4/;	6/6
13	Семінар 6. Дискусія: Соціальні виклики повоєнного відновлення та євроінтеграція.	0	2	4/6	6/6
14	Консультація. Підготовка до підсумкового контролю	1	1	4/6	6/6
15	Модульний контроль №2. Тестування з соціології. Підбиття підсумків (Залік).	1/1	1/1	4/4	6/6
	РАЗОМ	15/9	15/9	60/72	90/90

14 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Види: Доповіді, Повідомлення, Реферати, Есе, Психологічні ситуативні задачі.

Тематика:

1. Аналіз сучасних психологічних теорій особистості, релевантних для професії філолога-перекладача.

2. Есе: «Самопізнання як шлях до професійного становлення» (як елемент компетентності особистісного самовдосконалення).

3. Доповідь-презентація: «Психологічні бар'єри в міжкультурній комунікації та способи їх подолання» (сприяє розвитку комунікативної компетентності).

4. Кейс-аналіз конфліктної ситуації в професійній сфері та шляхи її вирішення.

5. Есе: «Вплив воєнного стану на соціальну мобільність молоді»

Вимоги: Дотримання Кодексу академічної доброчесності. Посилання на всі ресурси та джерела повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином.

15 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використовуються студентоцентровані та інтерактивні методи здобуття освіти:

- Лекції, що включають формулювання уточнюючих запитань та короткі обговорення.
- Практичні семінари, що передбачають активну участь, доповіді, усні та письмові опитування.
- Тренінгові вправи, спрямовані на формування та закріплення навичок.
- Кейси (розв'язання психологічних ситуативних задач).
- Групова робота та обговорення (для розвитку здатності організувати ефективну взаємодію в групі).
- Проекти (у формі реферативних робіт).
- Використання технологій дистанційного навчання на платформі Moodle та Zoom.

16 ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Навчальна дисципліна складається з двох модулів. Контроль знань здійснюється з урахуванням кредитно-модульної системи та рейтингового оцінювання за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль (за кожен модуль – до 60 балів): Формується шляхом накопичення студентами балів за активність. Види: Відвідування лекцій, наявність і повнота конспекту, доповіді та повідомлення на семінарах, участь в обговореннях, усних опитуваннях, тренінгових вправах, виконання індивідуальних завдань.

Модульний контроль (за кожен модуль – до 40 балів): Проводиться двічі на семестр у формі модульного тестування (20 питань у тесті, 2 бали за кожен вірну відповідь). Максимальна кількість – 40 балів за модуль.

Підсумковий контроль (Залік): Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Загальна підсумкова оцінка виставляється як **середнє арифметичне суми модульних оцінок**.

17 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, становить **100 балів за модуль** (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів за модульне тестування).

Структура балів поточного контролю (максимум 60 балів за модуль):

1. **Відвідування лекцій:** Максимально **8 балів** (бали нараховуються залежно від кількості відвідуваних лекцій; у разі пропуску більше 50% лекцій, бали не нараховуються).

2. **Наявність і повнота конспекту:** Максимально **12 балів**.

3. **Доповіді на семінарських заняттях:** Максимально **10 балів** (мінімум 1 доповідь впродовж модуля; передбачає розгорнуте викладення матеріалу, демонстрацію розуміння, самостійні висновки, відповіді на питання).

4. **Повідомлення на семінарських заняттях:** Максимально **10 балів** (мінімум по 1 повідомленню на кожному семінарі впродовж модуля; передбачає коротке інформування про конкретний феномен/приклад).

5. **Участь в обговореннях, усних опитуваннях, тренінгових вправах, індивідуальних завданнях (загальна активність):** Максимально **20 балів** (залежно від загального рівня активності, залученості, якості відповідей і виконання завдань впродовж модуля). *Додаткові бали:* Участь у роботі наукового психологічного гуртка (до 15 балів) або участь у науково-практичних конференціях (до 15 балів).

Модульне тестування (Максимум 40 балів за модуль): Оцінка формується відповідно до кількості вірних відповідей на тестові модульні питання (20 питань, 2 бали за вірну відповідь).

Переведення оцінки (згідно з Положенням УкрДУЗТ):

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 балівною шкалою	За балівною шкалою	CTS оцінка	Е оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100			A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89			B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81			C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74			D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68			E
2 НЕЗАДОВІЛЬНО -	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59		X	F
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35			F

Якщо середнє арифметичне модульних оцінок становить F_X , або відповідає оцінкам B чи D , а студент бажає покращити результат, він може скласти залік, відповівши на питання зі списку.

18 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Академічна доброчесність: Порухення Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ є серйозним порухенням. Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Визначення плагіату та його наслідків: Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Очевидний плагіат у роботах оцінюється 0-3 балами. Кваліфікаційна робота (як приклад) не повинна містити академічний плагіат, фабрикації та/або фальсифікації. Усі письмові та усні роботи повинні бути виконані самостійно. Використання чужих ідей або текстів без належного посилання розглядається як порухення академічної доброчесності. Під час виконання індивідуальних завдань забороняється копіювати відповіді інших студентів або готові матеріали з мережі без опрацювання та посилання на джерело.

Загальні правила участі в онлайн-заняттях

Студенти повинні приєднуватися до заняття вчасно та використовувати власне ім'я та прізвище для ідентифікації.

Камера бажано має бути увімкнена під час обговорень, а мікрофон – вимкнений, коли студент не виступає.

Під час заняття необхідно поважати думки інших учасників дискусії та не допускати образливих висловлювань.

Активна участь у дискусіях, відповіді на запитання та виконання інтерактивних завдань є важливою частиною навчального процесу.

Правила використання штучного інтелекту

Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися як допоміжний інструмент для пошуку ідей, структурування матеріалу або пояснення складних тем.

Тексти, створені за допомогою штучного інтелекту, повинні бути критично опрацьовані студентом і не можуть подаватися як повністю власна робота без редагування та осмислення.

19 ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Блок 1. Загальна та економічна психологія

1. Предмет, завдання та основні етапи розвитку психології як науки.
2. Психічні процеси, стани і властивості людини: визначення та взаємозв'язок.
3. Особливості розуміння предмету психології в межах психоаналізу, біхевіоризму та гуманістичної психології.

4. Структура сучасної психології та роль психологічних знань у професійній діяльності фінансиста.
5. Поняття психіки та свідомості; природа несвідомого рівня психіки.
6. Методи психологічного дослідження та методи активного впливу в професійній комунікації.
7. Когнітивна сфера психіки: увага, пам'ять та їх значення при роботі з фінансовою інформацією.
8. Мислення як психічний процес: види, операції та індивідуальні характеристики.
9. Психологія прийняття фінансових рішень в умовах ризику та невизначеності.
10. Уява та її роль у прогнозуванні економічних процесів.
11. Афективно-регулятивна сфера: функції емоцій, почуттів та емоційний інтелект фахівця.
12. Психологія стресу: стадії за Г. Сельє та методи саморегуляції в умовах воєнного стану.
13. Воля як здатність до цілеспрямованої діяльності; етапи вольової дії.
14. Поняття потреб та мотивів; спрямованість особистості у професійній сфері.
15. Темперамент як індивідуальна властивість психіки: типи та їх врахування при роботі в команді.
16. Характер особистості: структура, риси та поняття акцентуацій.
17. Здібності людини: рівні розвитку, природа та фактори формування професійної придатності.
18. Психологічні концепції особистості та структура моделі за З. Фрейдом.
19. Поняття «Я-концепції» та роль самооцінки у професійному становленні бакалавра з фінансів.
20. Закони психічного розвитку та теорія провідного типу діяльності.
21. Спілкування як багатовимірний процес: комунікація, інтеракція, перцепція.
22. Бар'єри комунікації та техніки активного слухання у роботі з клієнтами банківських установ.
23. Психологія впливу: механізми зараження, навіювання та переконання.
24. Конфлікт: функції, динаміка та стратегії поведінки за Томасом-Кілліменом.

Блок 2. Соціологія суспільства та економічних відносин

1. Визначення предмету соціології та її місце в системі наук про суспільство.
2. Соціальні функції соціології: теоретико-пізнавальна, прогностична та гуманістична.
3. Історія виникнення соціології та внесок О. Конта і Г. Спенсера.
4. Класичний період у соціології: концепції Е. Дюркгейма та М. Вебера.

5. Соціальна структура суспільства: основні елементи та типи соціальних спільнот.
6. Соціальна стратифікація: критерії нерівності та історичні форми (касти, стани, класи).
7. Соціальна мобільність: види, типи та канали вертикальної мобільності у сучасному суспільстві.
8. Соціологія особистості: соціальні статуси, ролі та процес соціалізації.
9. Соціальні норми та санкції як механізми соціального контролю.
10. Девіантна поведінка: причини виникнення та форми прояву в економічній сфері.
11. Соціальні інститути: поняття, функції та процеси інституціоналізації.
12. Сім'я як соціальний інститут та мала група: типи, функції та сучасні тенденції розвитку.
13. Соціологія молоді: соціальні проблеми та особливості економічного самовизначення молоді в Україні.
14. Державна молодіжна політика: напрями та механізми реалізації.
15. Соціологія культури: елементи культури, її функції та роль у формуванні цінностей суспільства.
16. Етносоціологія: поняття етносу та нації; національно-етнічні відносини.
17. Економіка як соціальний інститут; соціологічний аналіз ринку фінансових послуг.
18. Соціальні наслідки професійної діяльності у галузі фінансів та страхування.
19. Соціальна нерівність та її вплив на доступ до фінансових ресурсів.
20. Глобалізація соціальних процесів та виклики цифровізації суспільства.
21. Соціальні виклики повоєнного відновлення України та євроінтеграційні процеси

20 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна

1. Баженова О. І. Психологія. Загальний курс. Навчально-методичний посібник. – Дніпро: Ліра, 2021. 400 с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. (4-те вид., оновл.). – Київ: Центр навчальної літератури, 2023. 410 с.
3. Економічна соціологія : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Гнатюка. Харків : БТУ, 2021. 234 с.
4. Економічна соціологія : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський, 2021. 195 с.
5. Загальна психологія: Підручник / За ред. Л.В. Долинської. – 3-тє вид., доп. – Київ: Каравела, 2021. 580 с.

6. Канівець О. В., Кухар І. В. Емоційно-вольова сфера особистості у загальній психології. – Одеса: Фенікс, 2023. 250 с.
7. Максименко С. Д., Богдан М. М. Загальна психологія. Навчальний посібник. – Київ: Слово, 2020. 512 с.
8. Мороз Л. І., Юрченко В. І. Методологія та історія психології: Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2024. 300 с.
9. Приходько Ю. О. Загальна психологія: Основи. Навчальний посібник. – Харків: Право, 2023. 350 с.
10. Решетило В. П., Наумов М. С., Федотова Ю. В. Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки : монографія. Харків : Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2021. 250 с.
11. Савчин М. В. Загальна психологія. Навчальний посібник. – Київ: Академвидав, 2024. 480 с
12. Сивогракова З. А. Психологія : навчальний посібник / З. А. Сивогракова, Н. В. Гармаш. - Харків : УкрДАЗТ, 2007. 302 с.
13. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія: Підручник. – Київ: Каравела, 2022. – 550 с.
14. Соціологія : навч. посіб. / за ред. В. М. Пилипенка. Київ : Каравела, 2022. 296 с.
15. Соціологія : підручник / В. Г. Волович, М. І. Горlach, І. В. Жиленкова, В. Г. Кремень. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 808 с.
16. Соціологія організацій : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2022. 410 с.
17. Толстов І. В. Соціологія : навчальний посібник / І. В. Толстов, В. О. Даніл'ян. Харків : УкрДУЗТ, 2018. 287 с.

Допоміжна

1. Бабаян Ю. О., Шапошникова Ю. Г. Загальна психологія. Практикум з дослідження психічних пізнавальних процесів людини: навч.-метод. посіб. – Миколаїв: СПД Румянцева Г. В., 2021. – 204 с.
2. Долинська Л.В. та ін. Загальна психологія: Хрестоматія. Навч. посібник. Рек. МОНУ. – Київ: Каравела, 2023. – 640 с.
3. Збірник матеріалів конференції «Психологія розвитку та життєстійкості особистості...» (24-25 квітня 2025 р.). – Полтава: ПНПУ, 2025. – 400 с.
4. Ільїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія та практикум. Навчальний посібник. – Київ: Університетська книга, 2022. – 352 с.
5. Кацавець Р. Психологія особистості. Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. – Київ: АЛЕРТА, 2025. – 360 с.
6. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Загальна психологія» для самостійної роботи студентів. – Київ: ВНЗ, 2024. – 120 с.
7. Толстов І. В. Вплив дисципліни «Психологія» на формування емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти / І. В. Толстов // Удосконалення системи дистанційного навчання в Українському державному університеті

залізничного транспорту в умовах воєнного стану: тези наук.-метод. конф. ун-ту (23-24 листопада 2023 року). - Харків: УкрДУЗТ, 2023. - С. 29-30.

8. Толстов І. В. Стратегії копіngu – ефективний спосіб подолання стресу студентами в умовах воєнного стану / І. В. Толстов // Питання забезпечення якісної вищої освіти в Українському державному університеті залізничного транспорту в умовах воєнного стану : тези наук.-метод. конф. (29-30 листопада 2022 р.). - Харків : УкрДУЗТ, 2022. - С. 21-22.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Репозитарій академічних текстів Українського державного університету залізничного транспорту: <http://lib.kart.edu.ua/>

2. Академія Google: <https://scholar.google.com/?hl=uk>

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua.

4. Національний репозитарій академічних текстів: <https://nrat.ukrintei.ua>

21. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для забезпечення освітнього процесу використовуються:

- Навчальні мультимедійні аудиторії; комп'ютерні класи; бібліотека, у тому числі читальна зала.
- Приватні ноутбуки та комп'ютери викладачів кафедри; технічне та програмне забезпечення для дистанційних технологій здобуття освіти.
- Онлайн-платформи: Віртуальні дистанційні онлайн курси, доступні в системі дистанційного здобуття освіти – навчальній платформі Moodle УкрДУЗТ.
- Для дистанційного здобуття освіти в синхронному режимі використовується функціонал платформи відеоконференцій Zoom.
- В умовах воєнного стану: генератори, потужні зарядні станції, мобільні пауербанки для забезпечення енергетичних потреб; обладнане бомбосховище.

22 ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

Толстов Іван Вікторович (кандидат філософських наук, доцент)
Контактна інформація email: tolstov@kart.edu.ua; +38 (097) 53 47 031;

23 ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

**Протокол №.1 засідання кафедри
Філософії та соціології від 03.09.2025 р.**

